

MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC

Šolska ulica 5, 2380 Slovenj Gradec, tel.: +386 (02) 88-121-10, fax: +386 (02) 88 -121-18

<http://www.slovenjgradec.si>; e-mail: info@slovenjgradec.si

Urad župana

PREDLOG

**OBČINSKEMU SVETU
MESTNE OBČINE SLOVENJ GRADEC**

ZADEVA:	Seznanitev s poročilom o izvajanju akcijskega načrta za neodvisno življenje v Mestni občini Slovenj Gradec za leto 2013.
PREDLAGATELJ:	Oddelek za negospodarstvo pri Mestni občini Slovenj Gradec
POROČEVALEC:	Mag. Mateja Tajnšek
PRAVNA PODLAGA:	7. in 16. člen Statuta Mestne občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 43/08 – UPB1)
PREDLOG SKLEPA:	Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec se je seznanil z realizacijo aktivnosti iz Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v letu 2013, ki mu jo je podal Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec in z njo tudi soglaša.

MESTO GLASNIK MIRU

EACE MESSENGER CITY

SVET ZA INVALIDE
PRI MESTNI OBČINI SLOVENJ GRADEC

**POROČILO O IZVAJANJU AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO
ŽIVLJENJE INVALIDOV V MESTNI OBČINI SLOVENJ GRADEC
ZA LETO 2013**

Slovenj Gradec, 26.02.2014

1. UVOD:

Občina po meri invalidov je projekt, h kateremu je Mestna občina Slovenj Gradec pristopila že v letu 2007, realizirati pa ga je pričela v letu 2008, ko si je tudi pridobila naziv Občina po meri invalidov. Oporo za izvajanje celotnega projekta je predstavljal Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2007 – 2010, ki je bil sestavljen iz štirih ciljev, za katere velja, da predstavljajo osnovo tudi v letu 2013 na novo sprejetem Akcijskem načrtu za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2013 – 2017:

1. **Cilj 1:** Obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih kot take vključevati v vsa dogajanja v občini, v skladu s tem pa zagotoviti vse pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, in sicer na tistih področjih, ki so za invalide pomembna.
2. **Cilj 2:** Odpraviti vse tiste grajene in komunikacijske ovire, za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov v občini.
3. **Cilj 3:** Razvijati podporno okolje, službe in programe, ki bodo omogočali čim bolj neodvisno življenje invalidov v občini in poudarjali njihove sposobnosti.
4. **Cilj 4:** Izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah invalidov v občini.

Akcijski načrt za neodvisno življenje v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2007 – 2010 je bil po iztečenem prehodnem obdobju konec leta 2012 v celoti uspešno realiziran, na 24. redni seji Občinskega sveta Mestne občine Slovenj Gradec pa je bil potrjen tudi nov Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2013 – 2017, ki je nastal kot plod večletnega uspešnega sodelovanja med invalidi in celotno lokalno skupnostjo.

Če smo še v poročilu za leto 2010 zapisali, da družba še vedno potiska vprašanja, ki se nanašajo na drugačne oziroma invalidne ljudi, v anonimnost vsakdanjega življenja, lahko danes ugotovimo, da temu ni več tako. Lokalna skupnost je prisluhnila potrebam invalidov, v nadaljevanju tega poročila pa vas seznanjamo z rezultati celoletnega dela vseh akterjev, ki so v letu 2013 na področju invalidskega varstva delovali na ravni celotne občine.

2. POROČILO O REALIZACIJI AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV V MESTNI OBČINI SLOVENJ GRADEC V LETU 2013:

Kot smo že omenili, je Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec v začetku leta 2013, na predlog Sveta za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec, sprejel Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec, za obdobje 2013 – 2017.

Uresničevanje vseh štirih ciljev iz akcijskega načrta na ravni občine je za invalide zelo pomembno, pri čemer pa se moramo zavedati dejstva, da občine kot take ne sestavlja samo občinska uprava, temveč vse delujoče ustanove v njej: vrtci, šole, zdravstveni dom, kulturni dom, zavod za zaposlovanje, športni zavodi, župnišče ipd.

Tudi v letu 2013 smo se na ravni celotne občine trudili, da smo v kar največji meri uresničevali zastavljene cilje, kako pa nam je to uspevalo, pa si pogledjmo v nadaljevanju tega poročila.

2.1. CILJ I:

Obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih kot take vključevati v vsa dogajanja v občini, v skladu s tem pa zagotoviti vse pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, in sicer na tistih področjih, ki so za invalide pomembna.

Ukrep številka 1:

V Mestni občini Slovenj Gradec bo deloval Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec kot stalno posvetovalno telo župana, katerega naloga bo povezovanje in usklajevanje dela in aktivnosti v zvezi z zagotavljanjem celovitega pristopa obravnavanja in urejanja področja invalidskega varstva. Svet za invalide bo o svojem delu enkrat letno poročal tudi občinskemu svetu in ga seznanjal s tekočo problematiko na svojem področju.

V letu 2013 se je Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec sestal enkrat, in sicer 16.01.2013. Na tej seji je obravnaval Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2013 - 2017, ki ga je nato posredoval Občinskemu svetu Mestne občine Slovenj Gradec v sprejem. Gre za temeljni strateški dokument na področju invalidskega varstva v občini, na podlagi katerega bo Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec v prihodnjem štiriletnem obdobju budno spremljal aktivnosti na področju invalidskega varstva v občini, jih kritično ocenjeval in ne nazadnje tudi podajal predloge za različne izboljšave.

Ukrep številka 2:

Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec bo koordiniral in obveščal invalidske organizacije in društva na ravni občine o vseh tistih stvareh, ki bodo predmet obravnave na občinskem svetu, njihova vsebina pa bo povezana s položajem invalidnih oseb v občini. Na ta način bo invalidom oziroma njihovim organizacijam omogočeno, da se bodo lahko še pred odločanjem na občinskem svetu tvornejše vključevali v procese sprejemanja rešitev, pa tudi odločitev glede vprašanj, ki so zanje pomembna.

Temeljni strateški dokument na področju invalidskega varstva v občini je bil prav gotovo sprejem Akcijskega načrta za neodvisno življenje v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2013 – 2017. Vse do njegove obravnave na Občinskem svetu Mestne občine Slovenj Gradec je bil Svet za invalide Slovenj Gradec tisti, ki je obveščal ostale invalidske organizacije o vsebinah iz akcijskega načrta, jih pozival k konstruktivni razpravi in dajanju predlogov za morebitne izboljšave. Ne glede na to, da na področju občine deluje kar 23 invalidskih organizacij, pa je bilo pri sprejemanju tako pomembnega

akta na ravni občine moč zaznati nezainteresiranost in pasivnost s strani tistih invalidskih organizacij in društev, ki niso neposredno vključene v delovanje Sveta za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec.

Ukrep številka 3:

V Občinskem svetu Mestne občine Slovenj Gradec bo imenovan predstavnik v Svetu za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec, ki bo izhajal iz Občinskega sveta Mestne občine Slovenj Gradec, zadolžen za aktivno reševanje problematike invalidskega varstva v občini, pri čemer bo predstavljal vez med invalidi in politiko, ki se izvaja na ravni občine.

Do sedaj je bila predstavnica Občinskega sveta pri Svetu za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec predsednica Društva invalidov Slovenj Gradec, ki pa ni izhajala direktno iz vrst svetnikov oziroma svetnic Občinskega sveta. V Svetu za invalide smo to prepoznali kot slabost, zato smo v letu 2013 že pričeli s pogovori glede tega, kdo bo novi predstavnik Občinskega sveta pri Svetu za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec. Dokončno bo predstavnik Občinskega sveta pri Svetu za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec potrjen v začetku leta 2014.

Ukrep številka 4:

V sodelovanju s Svetom za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec bodo enkrat letno izvedena izobraževanja za zaposlene v Upravi Mestne občine Slovenj Gradec na temo invalidnosti ter o načinu ravnanja in sporazumevanja z invalidnimi osebami.

10.09.2013 je v prostorih Mestne občine Ljubljana potekala konferenca »Dostopnost grajenega okolja, informacij, komunikacij in storitev za osebe z oviranostmi«, ki se je udeležila Višja svetovalka za zdravstvo in socialno varstvo, zaposlena v upravi Mestni občini Slovenj Gradec. Zavedajoč se spoštovanja človekovih pravic, enakih možnosti in vključenosti vseh prebivalcev v družbo, je prav zagotavljanje dostopnosti eden tistih dejavnikov, s pomočjo katerega lahko to tudi dosežemo in to je bilo tudi ključno sporočilo omenjene konference. V prvem delu konference so strokovnjaki ter osebe z oviranostmi podrobneje predstavili različne vidike dostopnosti sedaj in v prihodnosti, drugi del konference pa je bil namenjen predstavitvi posameznih povabljenih mest s ciljem izmenjave primerov dobrih praks in izkušenj iz tega področja. Pridobljeno znanje sedaj s pridom uporabljamo pri našem delu na področju invalidskega varstva.

Ukrep številka 5:

Gradiva v zvezi z odločanjem na lokalni ravni (npr. volitve, akti, ki zadevajo invalidsko varstvo ipd.) je potrebno pripraviti tako, da bodo razumljiva in dostopna vsem invalidom. Pri tem je še posebno potrebno upoštevati potrebe gluhih in naglušnih, slepih in slabovidnih ter duševno prizadetih ljudi.

V Mestni občini Slovenj Gradec je postala že stalna praksa, da poskušamo gradiva, ki se vežejo na invalidsko tematiko, invalidom posredovati v takšni obliki, ki je razumljiva tudi njim. Sicer pa smo zaposleni znotraj Uprave Mestne občine Slovenj Gradec invalidom vseskozi na razpolago, da jim podamo obrazložitve v zvezi s pripravljenimi gradivi, ki se obravnavajo na lokalni ravni. Na tak način si prizadevamo, da bi bila naša občina čim bolj prijazna našim občanom, med katere spadajo tudi invalidi.

2.2. CILJ II:

Odpraviti vse tiste grajene in komunikacijske ovire, za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov v občini.

Ukrep številka 6:

Mestna občina Slovenj Gradec bo slepim in slabovidnim na podlagi pogodbe s Skupnostjo občin Slovenije zagotavljala storitev, s katero se bo videči tekst v pisni obliki prevajal v Braillovo pisavo in obratno. Storitve bo neposredno izvajal Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, na tak način pa bodo lahko tudi slepi in slabovidni ljudje neposredno participirali in sodelovali na ravni občine.

V letu 2013 na ravni občine sicer nismo potrebovali gradiv, ki bi morala biti prevedena v Braillovo pisavo in obratno (tukaj gre predvsem za gradiva, uporabljana na voliščih ob volitvah). Ko pa bomo storitve potrebovali, ima Skupnost občin Slovenije, katere članica je tudi Mestna občina Slovenj Gradec, z Zavodom za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani sklenjen dogovor, na osnovi katerega bomo dokumente lahko pretvorili v Braillovo pisavo in obratno.

Ukrep številka 7:

Priprava Analize dostopnosti vseh objektov v javni rabi na območju Mestne občine Slovenj Gradec, javna objava podatkov o dostopnosti na spletni strani Mestne občine Slovenj Gradec ter oblikovanje in posredovanje priporočil s predlogi in ukrepi za odpravo pomanjkljivosti oziroma za izboljšanje dostopnosti objektov lastnikom, najemnikom oziroma upraviteljem teh objektov. Ob morebitni odpravi ovir bosta Mestna občina Slovenj Gradec in Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec posameznikom oziroma organizacijam podelila listino »Dostopnost objekta prijazna tudi invalidom!«.

V letu 2013 so člani Društva paraplegikov Koroške že pripravili del popisov glede dostopnosti objektov v javni rabi na področju Mestne občine Slovenj Gradec. Popisi bodo v celoti izvedeni tekom prihodnjih let, na osnovi le-teh pa bo v nadaljevanju izvedena Analiza dostopnosti vseh objektov v javni rabi na območju Mestne občine Slovenj Gradec, javna objava podatkov o dostopnosti na spletni strani Mestne občine Slovenj Gradec ter oblikovanje in posredovanje priporočil s predlogi in ukrepi za odpravo pomanjkljivosti oziroma za izboljšanje dostopnosti objektov lastnikom, najemnikom oziroma upraviteljem objektov.

Ukrep številka 8:

Priprava Analize dostopnosti vseh objektov v ne-javni rabi na območju Mestne občine Slovenj Gradec, javna objava podatkov o dostopnosti na spletni strani Mestne občine Slovenj Gradec ter oblikovanje in posredovanje priporočil s predlogi in ukrepi za odpravo pomanjkljivosti oziroma za izboljšanje dostopnosti objektov lastnikom, najemnikom oziroma upraviteljem objektov. Ob morebitni odpravi ovir bosta Mestna občina Slovenj Gradec in Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec posameznikom oziroma organizacijam podelila listino »Dostopnost objekta prijazna tudi invalidom!«.

V letu 2013 so člani Društva paraplegikov Koroške že pripravili del popisov glede dostopnosti objektov v javni rabi na področju Mestne občine Slovenj Gradec. Popisi bodo v celoti izvedeni tekom prihodnjih let, na osnovi le-teh pa bo v nadaljevanju izvedena Analiza dostopnosti vseh objektov v javni rabi na območju Mestne občine Slovenj Gradec, javna objava podatkov o dostopnosti na spletni strani Mestne občine Slovenj Gradec ter oblikovanje in posredovanje priporočil s predlogi in ukrepi za odpravo pomanjkljivosti oziroma za izboljšanje dostopnosti objektov lastnikom, najemnikom oziroma upraviteljem objektov.

Ukrep številka 9:

Pri novogradnjah ter adaptacijah, ki so enakovredne novogradnjam, bo Mestna občina Slovenj Gradec dosledno upoštevala zakon o urejanju prostora, zakon o graditvi objektov, pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavbah ter slovenski standard za gradnjo objektov.

- V letu 2013 je bil v Mestni občini Slovenj Gradec uspešno realiziran en projekt na področju novogradenj, in sicer izgradnja in otvoritev novih prostorov Mrežnega podjetniškega inkubatorja v Slovenj Gradcu na Ozarah v Slovenj Gradcu. Otvoritev omenjenih prostorov je potekala 15.11.2013, pri čemer je potrebno poudariti, da gre za pomembno pridobitev v občini, ki bo služila vsem občanom, tudi invalidom.

Slika 1: Mrežni podjetniški inkubator v Slovenj Gradcu je prilagojen tudi potrebam invalidov

- V letu 2013 je Mestna občina Slovenj Gradec uredila Skupnostni urbani vrt ob Celjski cesti v Slovenj Gradcu. V njem so urejeni trije dvignjeni vrtički oziroma grede, ki so prilagojeni potrebam invalidov.
- V letu 2013 je Mestna občina Slovenj Gradec na pobudo Koroškega doma starostnikov, Poslovne enote Slovenj Gradec, poleg že omenjenega doma starostnikov uredila park, ki je dostopen tudi gibalno oviranim starostnikom.
- V letu 2013 je takratni Javni zavod Vetrnica Slovenj Gradec (sedaj Javni zavod Spotur Slovenj Gradec) stopnici pred Mladinskim hotelom na Ozarah prebarval z oranžno in sivo barvo. S tem je omogočil slabše videčim obiskovalcem, da so lahko lažje prepoznali robove stopnic in se s tem izognili morebitnim nesrečam.
- Društvo paraplegikov Koroške je podjetju LIDL Slovenija predlagalo, da preuredi del parkirišča pred poslovalnico in oblikuje bolj varen dostop za gibalno ovirane ljudi. V podjetju so se na pobudo odzvali ter koroškimi paraplegiki 28.10.2013 tudi uradno predali v uporabo preurejeno klančino oziroma dostop do trgovine. V zahvalo za pobudo je podjetje članom Društva paraplegikov Koroške doniralo tudi 70 jesenskih jaken.

Slika 2: Otvoritev klančine

- Pred klančino pri trgovini Zepter je Mestna občina Slovenj Gradec v letu 2013 ustrezno uredila odvodnjavanje, ki gibalno oviranim invalidom omogoča neovirano gibanje na oziroma ob cestišču.

Potrebno je poudariti, da so bili v letu 2013 v teku tudi nekateri drugi projekti, ki so upoštevali vse zgoraj navedene zakone in pravilnike, ki invalidom omogočajo neodvisen dostop, vstop in uporabo objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavbah.

Ukrep številka 10:

Ureditev sanitarij za invalide skupaj s previjalnico v starem mestnem jedru (Ubožna hiša).

Mestna občina Slovenj Gradec je že v letu 2010 podprla zanimiv čezmejni program, ki ga je Društvo paraplegikov Koroško skupaj s svojim avstrijskim partnerjem prijavilo pri Službi vlade Slovenije za lokalno samoupravo in lokalno politiko. Projekt se imenuje 'Anders ist Normal' – 'Drugačnost je normalna', gre pa za projekt, ki si je za nalogo zadal ustvariti turistično ponudbo za invalide na obeh straneh meje. V sklopu projekta je Mestna občina Slovenj Gradec v letu 2013 izgradila invalidske sanitarije s previjalnico, ki se nahajajo v starem mestnem jedru na naslovu Vorančev trg 6. Uporabno dovoljenje s strani Upravne enote Slovenj Gradec je bilo izdano 23.09.2013. Celotna investicija je stala 85.751,50 EUR, pri čemer je znašal delež s strani Evropske unije, Evropskega sklada za regionalni razvoj 60.000,00 EUR.

Slika 3: Invalidske sanitarije s previjalnico na Vorančevem trgu 6

Slika 4: Operacijo delno financira Evropska unija, Evropski sklad za regionalni razvoj

Ukrep številka 11:

Mestna občina Slovenj Gradec bo prednostno ustrezno horizontalno in vertikalno označila vsa parkirna mesta za invalide ter križišča na področju občine.

Mestna občina Slovenj Gradec je v letu 2013 uredila dve semaforizirani križišči:

- V letu 2013 je Mestna občina Slovenj Gradec obnovila talno signalizacijo za vsa parkirna mesta, ki so na področju občine rezervirana za invalide.
- S tipkami za slepe je Mestna občina Slovenj Gradec opremila naslednje semafore:
 - na križišču pri Kulturnem domu,
 - na križišču pri Sparu,
 - na križišču pri Merkurju,
 - na križišču pri Katici.

Ukrep številka 12:

Ureditev turistične karte za invalide na področju Mestne občine Slovenj Gradec.

V okviru čezmejnega programa, ki ga je Društvo paraplegikov Koroško skupaj s svojim avstrijskim partnerjem prijavilo pri Službi vlade Slovenije za lokalno samoupravo in lokalno politiko, 'Anders ist Normal' – 'Drugačnost je normalna', je Javni zavod Spotur Slovenj Gradec v letu 2013 izdal turistično karto - trganko za gibalno ovirane osebe za področje Mestne občine Slovenj Gradec. Gre za pomemben dosežek na področju invalidskega turizma, ki invalidom ponuja možnosti za preživljanje njihovega prostega časa v občini.

Ukrep številka 13:

Postavitev klančine pri vhodu v cerkev Sv. Elizabete v Slovenj Gradcu z namenom, da bodo lahko gibalno ovirani verniki nemoteno dostopali k verskim obredom.

S strani župnije v Slovenj Gradec je bila v letu 2013 v cerkvi Sv. Elizabete postavljena lesena klančina, ki tudi gibalno oviranim ljudem omogoča, da se nemoteno udeležujejo verskih in drugih dogodkov v cerkvi Sv. Elizabete v Slovenj Gradcu.

2.3. CILJ III:

Razvijati podporno okolje, službe in programe, ki bodo omogočali čim bolj neodvisno življenje invalidov v občini in poudarjali njihove sposobnosti.

Ukrep številka 14:

Organi občinske uprave bodo v okviru svojih pristojnosti podpirali razvoj javnih služb, ki urejajo vprašanja invalidov (socialna oskrba na domu, pravica do družinskega pomočnika, osebna asistenca, institucionalno varstvo ipd.).

Trenutno veljavna zakonodaja na področju socialnega in invalidskega varstva v Republiki Sloveniji občinam z zakonom nalaga izvajanje nalog v zvezi s sofinanciranjem socialne oskrbe na domu, bivanja v institucionalnem varstvu ter pravice do izbire družinskega pomočnika.

➤ **Socialna oskrba na domu:**

Socialna oskrba na domu je socialno varstvena storitev, ki jo je na podlagi določil Zakona o socialnem varstvu za svoje področje dolžna organizirati vsaka občina posebej. Prav tako je vsaka občina na podlagi zakona dolžna sofinancirati omenjeno storitev najmanj v višini 50% subvencije k ceni storitve in v višini, za katero je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila. Socialna oskrba na domu je namenjena vsem tistim upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in uslug, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki.

V letu 2013 je na podlagi Pogodbe za opravljanje javne službe pomoč družini na domu – socialna oskrba na domu v Mestni občini Slovenj Gradec, z dne 27.03.2013, službo socialne oskrbe na domu za področje Mestne občine Slovenj Gradec izvajal Koroški dom starostnikov Črneče – Dravograd, Poslovna enota Slovenj Gradec.

Socialna oskrba na domu se izvaja kontinuirano skozi celo leto, pri čemer je bilo v letu 2013 povprečno mesečno število uporabnikov 12, od tega sta bila 2 s statusom invalidne osebe in mlajša od 65 let. Cena storitve za uporabnika na uro je v letu 2013 znašala 4,80 EUR, Mestna občina Slovenj Gradec pa je k temu znesku prispevala še dodatnih 9,96 EUR.

Tudi v letu 2013 mreža socialne oskrbe na domu še ni bila zapolnjena (od sedmih socialnih oskrbovalk je trenutno zaposlenih le polovica), zato se skupaj z izvajalcem storitve, Koroškim domom starostnikov Črneče – Dravograd, Poslovna enota Slovenj Gradec, trudimo zadovoljiti željam in potrebam vsakega posameznika po zagotavljanju tovrstne storitve.

➤ **Institucionalno varstvo:**

Iz proračuna občine se v skladu z določili zakona o socialnem varstvu financirajo tudi stroški storitev v zavodih za odrasle, kadar so upravičenci oziroma drugi zavezanci delno ali v celoti oproščeni plačila storitev. V Mestni občini Slovenj Gradec smo v letu 2013 delno ali v celoti doplačevali stroške oskrbe

- v domovih za starejše 33 občanom,
- v posebnih socialnih zavodih 16 občanom,
- v varstveno delovnih centrih 9 občanom.

➤ **Izbira družinskega pomočnika:**

Pravico do izbire družinskega pomočnika ima v skladu z določili Zakona o socialnem varstvu vsaka polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (v nadaljevanju: invalidna oseba). Šteje se, da gre za invalidno osebo, če:

- je zanj pred uveljavljanjem pravice do izbire družinskega pomočnika skrbel eden od staršev, ki je po predpisih o starševskem varstvu prejemal delno plačilo za izgubljen dohodek,
- ali je oseba invalid po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki potrebuje pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb,
- ali če v skladu s tem zakonom pristojna komisija ugotovi, da gre za osebo s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno ovirano osebo, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb, ki jo lahko nudi družinski pomočnik.

Pristojni center za socialno delo v odločbi o priznanju pravice do izbire družinskega pomočnika odloči o prispevku invalidne osebe in zavezanca oziroma občine k plačilu sredstev oziroma dela sredstev, ki jih občina namenja za pravice družinskega pomočnika, za obdobje od dneva pridobitve pravice do izbire družinskega pomočnika, v primeru sprememb med izvajanjem te pravice pa s prvim dnem naslednjega meseca po dnevu nastanka sprememb. Družinski pomočnik ima pravico do delnega

plačila za izgubljen dohodek v višini minimalne plače oziroma sorazmernega dela plačila za izgubljeni dohodek v primeru dela s krajšim delovnim časom od polnega.

V Mestni občini Slovenj Gradec smo v letu 2013 financirali enega družinskega pomočnika. V kolikor se bo v prihodnje pokazala še kakšna dodatna potreba, pa bo Mestna občina Slovenj Gradec dolžnost plačila tudi izvršila.

➤ **Sofinanciranje programa javnih del na področju invalidskega varstva:**

Javna dela so program aktivne politike zaposlovanja, ki udeležencem omogočajo zaposlitev, višjo socialno varnost, nova znanja in delovne izkušnje ter vključenost v delovno okolje in širjenje socialne mreže. V programe javnih del Zavod RS za zaposlovanje vključuje dolgotrajno brezposelne osebe, kamor zaradi stanja na trgu pogosto spadajo tudi invalidne osebe.

V letu 2013 je Mestna občina Slovenj Gradec sofinancirala plače naslednjim invalidnim osebam:

- 5% plače ter regres za eno invalidno osebo, zaposleno na Društvu invalidov Slovenj Gradec,
- 5% plače ter regres za eno invalidno osebo, zaposleno v Knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu,
- 25% plače ter regres za eno brezposelno osebo, zaposleno v Dnevnomu centru Ozara Slovenj Gradec,
- delež v višini 143,47 EUR za sofinanciranje javnega dela za program z nazivom Pomoč in varstvo za invalide v Medobčinskem društvu slepih in slabovidnih Maribor, na podlagi konsenza med vsemi Koroškimi občinami.

Slika 5: Društvo invalidov Slovenj Gradec je v letu 2013 preko programa javnih del zaposlilo težkega invalida

Ukrep številka 15:

Javni zavod Vetrnica Slovenj Gradec v okviru javne službe izvaja dodeljevanje enkratnih občinskih denarnih pomoči v Mestni občini Slovenj Gradec.

Pri dodeljevanju pomoči posamezniku oziroma družini v stiski v Mestni občini Slovenj Gradec gre za enkratno denarno pomoč, ki je namenjena tistim občanom Mestne občine Slovenj Gradec, ki se zaradi trenutnega dogodka (nenadna izguba zaposlitve, elementarne nesreče, nenadna bolezen, invalidnost ipd.) znajdejo v situaciji, ko potrebujejo pomoč pri kritju nujnih življenjskih stroškov.

V letu 2013 je bilo izplačanih za 52.301,12 EUR enkratnih občinskih denarnih pomoči, kar je sicer nekoliko manj kot v letu 2012. Razlog se nahaja v letu, da je bilo dodeljevanje denarnih pomoči zaradi procesa pripojitve Javnega zavoda Vetrnica Slovenj Gradec k Javnemu zavodu Spotur Slovenj Gradec v začetku meseca oktobra preneseno nazaj v pristojnost Mestne občine Slovenj Gradec, pri čemer so vsa izplačila po 01.01.2014, ne glede na izdane odločbe, zapadla v proračunsko leto 2014. Takšnih izplačil je bilo kar za 4.932,05 EUR.

Javni zavod Vetrnica Slovenj Gradec je v letu 2013 izplačal tudi 73 šolskih pomoči v skupni vrednosti 3.650,00 EUR.

Ukrep številka 16:

Javni zavod Vetrnica Slovenj Gradec izvaja tudi program zavetišča za brezdomce v Slovenj Gradcu.

Število uporabnikov Zavetišča za brezdomce v Slovenj Gradcu se je glede na leto poprej povečalo za eno osebo. V letu 2013 je v njem bivalo v povprečju 6 oseb, ki so ostale brez strehe nad glavo. Zavetišče za brezdomce namreč predstavlja prehodno bivalno enoto, za čas, dokler si posamezniki oziroma družine, ki so ostali brez strehe nad glavo, ne uredijo nastale situacije. Poudariti je potrebno, da je v zavetišču za brezdomce nameščenih nekaj stalnih stanovalcev, ki bodo zaradi načina življenja, ki so si ga izbrali ter pa zaradi slabega zdravstvenega stanja, po vseh verjetnosti ostali njegovi stalni stanovalci.

Slika 6: Zavetišče za brezdomce v Slovenj Gradcu

Ukrep številka 17:

Organi občine in občinski svet bodo vzpodbujali nove programe, ki jih oblikujejo novi izvajalci na podlagi ugotovljenih potreb uporabnikov. V tej smeri bo občinski upravni organ, pristojen za socialno varstvo, kot koordinator še naprej spremljal mrežo programov, ki jih izvajajo javni zavodi, zasebniki, društva in druge nevladne organizacije na področju občine.

V letu 2013 se je Mestna občina Slovenj Gradec aktivno vključila v proces priprave regijskega izvedbenega načrta na področju socialnega varstva 2014 – 2016 za celotno Koroško regijo. V tej smeri je sodelovala pri pregledu programov in izvajalcev, ki delujejo na področju občine, poleg tega pa je na Center za socialno delo Slovenj Gradec, ki je tudi koordinator za pripravo regijskega izvedbenega načrta, naslovil predlog potreb na področju socialnega varstva v Mestni občini Slovenj Gradec. V podan predlog sta med drugim vključena tudi izgradnja bivalne enote Centra za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem na področju Mestne občine Slovenj Gradec ter širitev zavetišča za brezdomce v regijsko obliko.

Ukrep številka 18:

Občinski organi bodo podpirali oblikovanje in delovanje invalidskih in humanitarnih organizacij, ki izvajajo različne socialno varstvene programe za neodvisnejše življenje invalidov v občini. V ta namen bo tudi v prihodnje Mestna občina Slovenj Gradec vsako leto razpisala socialno varstveni razpis, preko katerega bo sofinancirala omenjene programe.

- Na področju Mestne občine Slovenj Gradec so tudi v letu 2013 aktivno delovala naslednja invalidska društva in organizacije:

1. Društvo invalidov Slovenj Gradec
2. Društvo vojnih invalidov za Koroško Slovenj Gradec

3. Koroško društvo za cerebralno paralizo Slovenj Gradec
4. Sožitje Slovenj Gradec
5. Društvo paraplegikov Koroške
6. Invalidsko društvo stomistov ILCO za Koroško regijo
7. Društvo diabetikov Slovenj Gradec
8. Društvo ledvičnih bolnikov Slovenj Gradec
9. Društvo distrofikov
10. Slovensko društvo za celiakijo
11. Koroško društvo za osteoporozo
12. Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih
13. Društvo psoriatikov Slovenije
14. Koroško društvo za boj proti raku
15. Slovensko društvo Transplant
16. Združenje multiple skleroze Slovenije
17. Ustanova Mali vitezi, fundacija za pomoč mladim, ozdravljenim od raka
18. Društvo gluhih in naglušnih Koroške
19. Društvo za kronično in črevesno bolezen
20. Koronarno društvo Mislinjske doline
21. YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa
22. SLO-CANIS
23. KD-REPS

- Mestna občina Slovenj Gradec je tudi v letu 2013 objavila Javni razpis za sofinanciranje programov socialnega varstva v Mestni občini Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 30/2013), na osnovi katerega je za programe delovanja invalidskih in humanitarnih organizacij iz proračuna namenila sredstva v višini 6.000,00 EUR.
- Vsa društva so rehabilitacijske programe za svoje člane izvajala skozi celo leto, potekala pa so tako na nacionalni, kakor tudi na lokalni ravni. Tukaj so še posebej pomembne redne tedenske aktivnosti posameznih društev, ki jih podpira tudi Mestna občina Slovenj Gradec v okviru socialno varstvenega in športnega razpisa, saj s tem društva omogočajo svojim članom, da se vključujejo v socialno okolje (socialna rehabilitacija), hkrati s tem pa ostanejo tudi fizično in umsko aktivni (medicinska rehabilitacija).

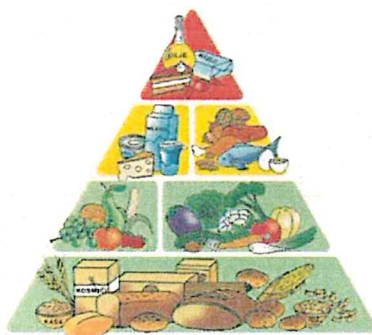
Slika 7: Člani Društva diabetikov Slovenj Gradec so bili tudi v letu 2013 zelo aktivni

Ukrep številka 19:

Zdravstveni dom bo s svojo dejavnostjo še naprej zagotavljal storitve invalidom na način, ki je primeren za posameznika. Prav tako bo Zdravstveni dom Slovenj Gradec izvajal tudi redne preventivne programe na temo zdrave prehrane, nordijske hoje, opustitve kajenja ipd.

V Zdravstvenem domu Slovenj Gradec so tudi v letu 2013 izvajali zdravstveno vzgojne delavnice za odrasle. V programe so se lahko vključili uporabniki zdravstvenih storitev, pri katerih je osebni zdravnik ugotovil enega ali več dejavnikov tveganja za nastanek kroničnih bolezni. Prav tako so se v delavnice lahko vključili vsi, ki so pri sebi zaznali določene težave, kot so povečana telesna teža, povišan krvni tlak, povišane maščobe in sladkor v krvi, sladkorno bolezen ipd., in sicer po opravljenemu predhodnemu preventivnemu pregledu pri svojem osebnem zdravniku. Brezplačne preventivne aktivnosti so potekale skozi celo leto, napovedniki pa so bili objavljeni na oglasni deski Zdravstvenega doma Slovenj Gradec, Koroškem radiu ter na Kabelski televiziji Slovenj Gradec. V Zdravstvenem domu Slovenj Gradec opažajo, da se občani omenjenih programov udeležujejo redko, zato si želijo, da bi bil odziv s strani uporabnikov boljši.

Poudariti pa je potrebno, da Zdravstveni dom Slovenj Gradec v okviru svojih dejavnosti pri posameznikih izvaja tudi patronažno – babiško službo, na podlagi izstavljenih nalogov izbranega ali dežurnega zdravnika. Obiske prilagajajo potrebam posameznikov, lahko pa so tedenski, mesečni, včasih tudi dnevni.

Slika 8: V okviru zdravstveno vzgojnih delavnic za odrasle so potekale tudi delavnice o zdravi prehrani

Ukrep številka 20:

Rehabilitacijske programe izvajajo posamezna društva invalidov v okviru svojih rednih letnih programov, zajemajo pa organizacije srečanj, obiske ter laično humanitarno pomoč težko prizadetim članom po težkih operativnih posegih ali po nastanku invalidnosti, različne športne dejavnosti invalidov (plavanje, kolesarjenje, nordijska hoja, izvajanje ročnih del ipd.). Posamezna društva invalidov bomo spodbujali k temu, da bodo še naprej izvajala omenjene aktivnosti in s tem skrbela za boljše počutje svojih članov.

Vsa društva, ki delujejo na področju Mestne občine Slovenj Gradec, so tudi v letu 2013 izvajala različne rehabilitacijske programe za svoje člane skozi celo leto. Različni rehabilitacijski programi so potekali tako na nacionalni, kakor tudi na lokalni ravni, pri čemer na lokalni ravni Mestna občina Slovenj Gradec podpira predvsem rehabilitacijske programe v okviru socialno varstvenega in športnega razpisa. S tem društva omogočajo svojim članom, da se vključujejo v socialno okolje, hkrati s tem pa ostanejo tudi fizično aktivni. V teh dveh primerih govorimo o socialni in medicinski rehabilitaciji. Poleg rekreativno-športnega programa programi za ohranjanje zdravja vključujejo tudi razna delovna in družabna srečanja, za katera velja, da pogosto zelo pripomorejo k boljšemu

telesnemu in duševnemu zdravju posameznih invalidov, s tem pa hkrati tudi invalidskim društvom kot celoti.

Še posebno zanimiva je ideja Koronarnega kluba Koroške, ki pri svojih članih vzpodbujajo vztrajanje pri zdravem življenjskem slogu. Preventiva in rehabilitacija je za srčnega bolnika namreč kontinuiran proces, ki vsebuje programe sekundarne preventive in omogoča regulacijo dejavnikov tveganja in preprečevanja nadaljevanja bolezni ter ponavljanja srčnih napadov. Poskrbljeno je za celo vrsto aktivnosti, kot so strokovna vadba pod vodstvom usposobljenih vaditeljev, strokovna predavanja ali posveti s strokovnim vodjem, merjenje holesterola, krvnega tlaka, telesne zmogljivosti, ter za družabne aktivnosti (pohodništvo, nordijska hoja, izleti, pikniki).

Slika 9: V Koronarnem klubu Koroške so še posebno aktivni

Prav tako idejo rehabilitacije zaokroža tudi Društvo invalidov Slovenj Gradec, ki temelji na reku: »Zdrav duh v zdravem telesu!«.

Ukrep številka 21:

V vrtcih in vseh osnovnih šolah in njihovih podružnicah bomo še naprej uveljavljali načela enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. Vrtec in osnovne šole bodo namreč izvajali naloge vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami v sodelovanjem z Ministrstvom za šolstvo in šport, in sicer na osnovi izdane odločbe o usmeritvi otrok s posebnimi potrebami. Tu gre predvsem za pomoč pri plačilu stroškov prevoza, pri čemer ni zanemarljivo sodelovanje s starši teh otrok.

Na dan 31.12.2013 je obiskovalo vrtec na področju Mestne občine Slovenj Gradec 27 otrok s posebnimi potrebami, od katerih je bilo 6 gibalno oviranih. V Vrtcu Slovenj Gradec izvajajo za vse te otroke program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, pri čemer so otroci s posebnimi potrebami vključeni v redne oddelke vrtca. S tem imajo tudi »zdravi« otroci možnost, da imajo v svoji sredini vsakodnevno vrstnike, ki imajo težave na najrazličnejših področjih razvoja. Ostali predšolski otroci jih sprejemajo brez kakršnih koli posebnosti, kot sebi enake, to pa je za otroke s posebnimi potrebami zelo pomembno, pa tudi pozitivno.

Na področju osnovnega izobraževanja pa je Tretja osnovna šola tista, ki je namenjena izobraževanju otrok s posebnimi potrebami, pri čemer je potrebno poudariti, da se lahko tako ali drugače invalidni otroci vpisujejo tudi na »normalne« osnovne šole. Tudi v letu 2013 v obeh »normalnih« osnovnih šolah sicer niso imeli vpisanega nobenega gibalno oviranega učenca oziroma učenke, jih je pa kar nekaj takih, ki se spopadajo z različnimi (kroničnimi) boleznimi. Ti so v program vzgoje in izobraževanja vključeni enakovredno z vsemi ostalimi učenci, v kolikor je to mogoče.

Ukrep številka 22:

Društva invalidov na področju občine bodo vsako leto v vseh vzgojno izobraževalnih zavodih izpeljala projekte različnih pedagoških akcij, preko katerih bodo otroke in mladostnike seznanjala s konceptom invalidnosti.

- Tudi v letu 2013 je Društvo invalidov Slovenj Gradec v vzgojno izobraževalnih zavodih izpeljalo pedagoško akcijo, na proslavi Zrušimo ovire, odprimo vrata, ki je ob Mednarodnem dnevu invalidov potekala 2. decembra 2013 v prostorih MKC Slovenj Gradec, pa so bila podeljena tudi priznanja in nagrade tistim učencem in dijakom iz vseh petih koroških društev, ki so sodelovali v Pedagoški akciji.

Slika10: Julija Šegula bere nagrajeno delo dijakinje Ksenije Strmčnik

- V okviru 6. Festivala drugačnosti je 18.09.2013 Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen organiziralo in izvedlo informacijsko točko in strokovno srečanje za zdravnike Zdravstvenega doma Slovenj Gradec. V programu so predstavili: dr.med. Zdenko Kikec, diagnosticiranje Crohnove bolezni in ulceroznega kolitisa, asist. Andreja Ocepek, dr. med., spec. interne medicine, zdravljenje in predsednica Društva za kronično in črevesno bolezen, Mateja Saje. Namen akcije je bil osveščanje je hitrejša prepoznavanje bolezni, razumevanje obolelih in čim prejšnje diagnosticiranje ter celostna obravnava oseb s kronično vnetno črevesno boleznijo.
- V okviru 6. Festivala drugačnosti je 18.09.2013 Društvo paraplegikov Koroške v MKC Slovenj Gradec izvedlo predavanje »Celostna rehabilitacija onkološkega bolnika«, kjer je predaval g. Marjan Štor iz Term Dobrna. Predavanje je služilo kot uvod v srečanje in debato med člani Ustanove Mali vitez in Koroškega društva za boj proti raku.
- V okviru 6. Festivala Drugačnosti je na Drugi Osnovni šoli v Slovenj Gradcu pod okriljem Društva YHD potekala vzgojno izobraževalna delavnica projekt Bontonček, katere namen je bil spodbuditi pogovor in dejavnosti, ki so namenjene sprejemanju, medsebojni pomoči in spoštovanju med otroci. Primeri znotraj Bontončka prikazujejo različne situacije, ne samo hendikepiranih otrok, poleg tega pa pomaga k integraciji hendikepiranih otrok in k njihovem kvalitetnejšemu sobivanju skupaj z njihovimi nehendikepiranimi sovrstniki.
- V okviru 6. Festivala drugačnosti je na Drugi Osnovni šoli v Slovenj Gradcu pod okriljem Zveze paraplegikov Slovenije potekala vzgojno izobraževalna delavnica, kjer je invalid predstavil slikanje z usti. Uspešnost predavatelja že vrsto let potrjujejo odzivi otrok in učiteljev.
- V okviru 6. Festivala Drugačnosti je na Gimnaziji in Srednji zdravstveni šoli v Slovenj Gradcu potekalo predavanje »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, v organizaciji Zavoda Vozim. Obdobje, ko mladi postajajo vozniki, je namreč primeren čas, da se seznani z vsemi nevarnostmi, ki nam jim prinaša aktivna udeležba v prometu, tudi s posledicami prometnih

nesreč. Z akcijo želijo mlade na drugačen, inovativen način spodbuditi, da začnejo razmišljati o pomenu varne vožnje. Že naslov akcije nas opominja na to, kakšno srečo imamo, da se lahko prosto giblamo, hodimo, tečemo ipd. Invalidi oziroma gibalno ovirani ljudje so dokaz, da kljub omejenemu gibanju življenje ni izgubljeno se tudi invalidi lahko ukvarjajo s športom in uživajo v vsakdanjih aktivnostih kot mi vsi. Zelo pomembno je, da invalidi svoje zgodbe delijo z mladimi in jih tako opominjajo na vse morebitne negativne posledice.

Slika 11: Akcija »Še vedno vozim – vendar ne hodim« je potekala v Gimnaziji Slovenj Gradec

- V okviru 6. Festivala drugačnosti je 22.10.2013 Društvo paraplegikov Koroške na Srednji gostinski šoli v Slovenj Gradcu pripravilo kuharsko delavnico za člane Društva za kronično vnetno črevesno bolezen, Celjsko-koroška sekcija in člane Slovenskega društva za celiakijo – Podružnica Koroška. Oboji zaradi presnovnih težav uporabljajo (tudi) brez glutensko hrano, zato je zanje poleg izbire primernih živil zelo pomembna tudi priprava hrane.
- Različna invalidska društva so tudi v letu 2013 v okviru svojih programov organizirala različna izobraževanja za svoje člane.

Ukrep številka 23:

Preko Sveta za invalide pri Občinskem svetu Mestne občine Slovenj Gradec se bo še naprej spodbujalo podjetja in vodstva v lokalni skupnosti, da bodo razvijali nove programe, ki bodo omogočali dodatno zaposlovanje invalidov. V skladu s tem bomo v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje vsako leto organizirali okroglo mizo z različnimi tematikami, ki bodo zanimive tako za delodajalce kakor tudi za invalide same.

- Invalidsko podjetje Ozara d.o.o. že od leta 2011 izvaja v Slovenj Gradcu program socialna vključenost, ki je namenjen podpori in ohranjanju delovnih sposobnosti invalidov, ki se v program vključujejo. Vključijo se lahko osebe z odločbo o nezaposljivosti, ki so status invalidnosti dobile prek Zavoda RS za zaposlovanje, invalidi I. kategorije z odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter osebe z motnjo v telesnem in duševnem razvoju. V programu izvajajo mnoge, delovne, psihosocialne, kreativne in prostočasne aktivnosti, udeleženci pa s tem ohranjajo in razvijajo svoje delovne navade, spretnosti in sposobnosti, vključujejo se v socialno okolje in pridobivajo nove prijatelje, sodelujejo v kreativnih delavnicah in urijo svoje ročne spretnosti, udeležujejo se izletov, sprehodov, izobraževanj tečajev in usposabljanj, izboljša se njihova kakovost življenja. Za svoje delo so tudi denarno nagrajeni.
- Društvo invalidov Slovenj Gradec je preko razpisa javnih del v letu 2013 za določen čas zaposlilo težkega invalida. Naročnik javnega dela za program »Pomoč društvu ali drugi nevladni organizaciji pri organiziranju in izvajanju dejavnosti« je bila Mestna občina Slovenj Gradec, ki je tudi krila stroške do polne zaposlitve zaposlenega.

- Društvo invalidov Slovenj Gradec je 3. aprila 2013 organiziralo strokovno srečanje in predavanje za zaposlene delovne invalide v podjetju Johnson Controls. Cilj tega strokovnega srečanja je bil opredelitev značilnosti psihosocialnih tveganj na delovnem mestu oziroma razumeti prepletenost lastnosti invalida in delovnega mesta pri nastajanju psihosocialnih tveganj in izmenjati izkušnje o delovanju aktiva delovnih invalidov pri upravljanju psihosocialnih tveganj v strategiji odnosov – invalidi in delodajalec – iz vidika skupnega sodelovanja.

Ukrep številka 24:

Mestna občina Slovenj Gradec bo skupaj z javnimi zavodi na področju kulture, ki delujejo v lokalni skupnosti, spodbujala invalide k udeležbi v različnih kulturnih dejavnostih. Poleg odprave arhitekturnih ovir v kulturnih objektih je invalidom potrebno omogočiti, da se bodo lahko aktivno vključevali v kulturno dogajanje tako na ravni društev kakor tudi na ravni občine.

Kulturna dejavnost je ena tistih, pri katerih so invalidi še posebno dejavni. Posamezniki, invalidske organizacije in društva se množično vključujejo v različna kulturna ustvarjanja, in sicer tako kot aktivni ustvarjalci, kakor tudi kot udeleženci kulturnih dogodkov. Pri tem je zelo pomembno, da se ohranja njihova kulturna identiteta in da se ohranja skrb za enakopravno vključevanje invalidov v družbeno kulturno življenje.

- V letu 2013 bi še posebej izpostavili štiri fotografske razstave: »Nedotakljivi« in »Look at me«, katere avtor je bil Zavod 13; »Hladni smrčki«, katere avtor je bil Slo-Canis; »Osebna asistenca je naša eksistenca«, katere avtor je bil YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa. Vse štiri fotografske razstave je Društvo paraplegikov Koroške organiziralo v okviru 6. Festivala drugačnosti, in sicer v Galeriji dr. Staneta Strnada v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec, knjižnici Ksaverja Meška in MKC Slovenj Gradec.
- Literarni večer s pesniki in pisatelji invalidi, katerega gostje so bili Barbara Pešut, Valter Čučkovič in Igor Plohl, je potekal 20.09.2013, v prostorih knjižnice Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu. Tudi literarni večer je organiziralo Društvo paraplegikov Koroške kot dogodek v okviru 6. Festivala Drugačnosti, pri čemer pa je bil posnetek literarnega večera naknadno objavljen na Televiziji Slovenj Gradec.
- Pomemben prispevek h kulturnemu dogajanju na področju Mestne občine Slovenj Gradec v letu 2013 je predstavljal tudi izid knjige Slavka Sušca Spomini norca. Gre za avtobiografsko delo, v katerem avtor opisuje svet norcev, norišnic, psihičnih bolnišnic, psihiatričnih bolnikov ipd., skratka nekaj novega in neznanega.
- Ustvarjalne delavnice znotraj posameznih društev pa pogosto vključujejo tudi elemente socialnega dela, rehabilitacije, izobraževanja in usposabljanja, kjer so invalidi aktivni udeleženci:

Slika 12: Invalidi so na področju ustvarjanja zelo kreativni

Ukrep številka 25:

Športna zveza Slovenj Gradec in Javni zavod SPOTUR bosta spodbujala izvajalce športnih programov, da bodo tudi v prihodnje razvijali in ponujali različne športne programe za invalide. Tudi upravljalci športnih objektov bodo na osnovi izkazanih potreb zagotavljali zadostno število terminov za izvedbo športnih programov za invalide. Mestna občina Slovenj Gradec pa bo na podlagi Pravilnika za vrednotenje programov športa v javnem interesu in uporabo objektov in površin v Mestni občini Slovenj Gradec vsako leto objavila javni razpis, preko katerega bo namenila določeno vsoto denarja tudi športnim programom za invalide.

V letu 2013 je bil Javni razpis za sofinanciranje športnih dejavnosti v Mestni občini Slovenj Gradec objavljen 21.03.2013. Za šport invalidov je bilo namenjenih 4.500,00 EUR, na razpis pa se je prijavilo 6 društev s skupaj 20 različnimi programi.

Tudi v letu 2013 je bilo invalidskim organizacijam in društvom omogočeno, da so športne aktivnosti izvajale v naslednjih dvoranh:

- Športni dvorani Vinka Cajnka v Slovenj Gradcu,
- Trim strelišču,
- telovadnici Tretje osnovne šole Slovenj Gradec,
- telovadnici Šmartno,
- telovadnici Pameče,
- telovadnici ŠC Gimnazija,
- kegljišču Slovenj Gradec,
- odprtih igriščih,
- drugih pokritih objektih.

Invalidska društva in organizacije pa se redno udeležujejo tudi v različnih športnih aktivnostih, preko katerih še dodatno skrbijo za ohranjanje svojega zdravja. Vsa invalidska društva in organizacije v občini so zelo aktivni na različnih področjih športa, kar lahko razberemo tudi iz slikovnega materiala:

Slika 13 : Igranje šaha je med invalidi zelo priljubljeno

Slika 14: Šport je nepogrešljiv tudi pri paraplegikih

Ukrep številka 26:

Mestna občina Slovenj Gradec bo spodbujala razvoj in delovanje prostovoljstva na ravni lokalne skupnosti. V ta namen bo Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec še naprej pozival različne posameznike, društva in organizacije, da se aktivno vključijo v program prostovoljstva in s tem pripomorejo k polnejšemu življenju v naši občini.

- Območno združenje Rdečega križa Slovenj Gradec je 14.05.2013 organiziralo predavanje o širjenju znanj in prostovoljstvu v MKC Slovenj Gradec. Govora je bilo predvsem o
 - organizacijski kulturi Gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca,
 - temeljnem načelu – vrednotah in veščinah,
 - prostovoljstvu Rdečega križa.

Glede na to, da iz organizacije Rdečega križa izhaja ogromno prostovoljcev, ki nudijo svojo podporo in pomoč invalidnim ljudem, je bila organizacija dotičnega predavanja velik prispevek k temu, da se prostovoljci še bolj vključijo tudi v reševanje invalidske problematike v občini.

- Zveza delovnih invalidov Slovenije je v Termah Čatež v dneh od 22. – 23.11.2013 izvedla usposabljanje za aktivno sodelovanje in neodvisno življenje invalidov za prostovoljce, ki so se ga udeležili tudi članice in člani Društva invalidov Slovenj Gradec. Prvi dan so udeleženci poslušali predavanje o pravicah invalidov v slovenski zakonodaji ter sodelovali v delavnicah:
 - Telesna aktivnost in zdravje za vsak dan;
 - S sproščanjem premagajmo tesnobo;
 - Opolnomočenje invalidov in tehnike za spoprijemanje z vsakdanjimi izzivi;
 - Pravica invalida do samoobrambe in kako se ubraniti pred nasiljem;
 - Aktivno sodelovanje – socialno vključevanje in neodvisno življenje invalidov;
 Drugi dan je sledilo predavanje Sindrom izgorelosti za invalide, ki prostovoljno delajo na Društvih in kako si pomagajo.

CILJ IV:

Izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah invalidov v občini.

Ukrep številka 27:

Zagotavljanje aktualnih informacij o delovanju invalidskih organizacij na področju občine na spletnem portalu www.slovenjgradec.si in www.mojaobcina.si.

Na spletni strani Mestne občine Slovenj Gradec www.slovenjgradec.si je delujoča rubrika Občina po meri invalidov, poleg tega pa je v letu 2013 začel aktivno delovati tudi spletni portal www.mojaobcina.si/slovenj-gradec, na katerem je še posebno Društvo invalidov Slovenj Gradec zelo aktivno z objavami različnih prispevkov iz svojega vsakodnevne delovanja. Seveda različne članke na omenjenem portalu objavljajo tudi druga invalidska društva in organizacije s področja občine.

Ukrep številka 28:

Mestna občina Slovenj Gradec bo omogočila brezplačno objavljanje prispevkov z invalidsko tematiko na lokalni kabelski televiziji, svoji oglasni deski ter v občinskem glasilu, ki izide enkrat na mesec in ga brezplačno prejme na dom vsako gospodinjstvo v občini.

Kabelska televizija Slovenj Gradec ima še vedno za vsa društva in njihove neprofitne dejavnosti v svojem programu rezerviran brezplačen oglaševalski prostor, pa tudi brezplačno izdelavo oglasa. Na kabelski televiziji Slovenj Gradec so bili po dvakrat v tednu po posamezni izvedeni prireditvi predvajani različni dogodki, ki so se dogajali v Mestni občini Slovenj Gradec.

Pomemben vir širjenja informacij na področju invalidske problematike je tudi občinsko glasilo SGlasnik, ki izide enkrat na mesec in ga brezplačno prejme na dom vsako gospodinjstvo v občini. V njem so objavljeni različni prispevki o vsakdanjem življenju in delu invalidov v občini.

Slika 15: V SGlasniku je objavljenih veliko prispevkov na temo invalidnosti

Ukrep številka 29:

Informiranje invalidov o dostopnosti mesta Slovenj Gradec (turistične, kulturne kapacitete, sanitarije ipd.) ter izdelava turističnega zemljevida za invalide goste.

V Mestni občini Slovenj Gradec deluje turistično informacijska pisarna, ki je dostopna tudi za invalide. Tukaj so invalidom na voljo različne informacije glede turističnih, kulturnih in ostalih kapacitet in možnosti za invalide v Mestni občini Slovenj Gradec, v letu 2013 pa je bila v okviru čezmejnega projekta 'Anders ist Normal' – 'Drugačnost je normalna' izdana turistična karta - trganka za gibalno ovirane osebe za področje Mestne občine Slovenj Gradec.

Ukrep številka 30:

Mestna občina Slovenj Gradec bo podpirala vse akcije na lokalni ravni, ki imajo za cilj osveščanje občanov o položaju invalidov v družbi, še posebno pa vsakoletno akcijo Festival Drugačnosti, ki ga organizira Društvo paraplegikov Koroške.

Mestna občina Slovenj Gradec je v letu 2013 na občinski ravni podprla naslednje pomembne projekte in akcije, ki so se dotikale invalidskega varstva:

- Na Kopah je 3. avgusta 2013 potekal 29. tradicionalni Planinski dan invalidov, ki ga je organiziralo Društvo invalidov Slovenj Gradec. Slavnostna govornica je bila tokrat direktorica Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, gospa Dragica Bac, v kulturnem programu pa so sodelovali Ljudske pevke Lastovke, Blaž Jamnikar Pukl in Tower Pancers iz Brestanice. Po končanem uradnem delu je bila tudi maša, na kateri sta maševala šentiljski župnik Tine Tajnik in škof dr. Jožef Smej v pokoju, sledile pa so še športne igre in ogromno druženja.

Slika 16: Na 29. Planinskem dnevu invalidov so razveseljevali tudi Tower Pincers

- 18. septembra 2013 se je v okviru praznika Mestne občine Slovenj Gradec zbralo pod šotorom na lokaciji Preventa okrog 350 invalidov, članov Društva invalidov Slovenj Gradec. Poleg domačih invalidov so bili na srečanje povabljeni tudi številni gostje, s predstavitevijo svoje knjige pa je sodeloval tudi Slavko Sušec.
- 20. septembra 2013 je v organizaciji Društva paraplegikov Koroške, potekal 6. Festival Drugačnosti, katerega slogan se je glasil: »Odprimo vrata ljudem«. Program je bil obširen in bogat, saj so na njem sodelovali številni nastopajoči, od otrok iz vrtca, osnovnih in srednjih šol, med njimi tudi Ljudske pevke Lastovke iz Društva invalidov Slovenj Gradec. Festivala so se udeležila številna invalidska in druga društva, ki so se predstavila na stojnicah s svojo dejavnostjo.

Slika 17: Na Festivalu Drugačnosti so se predstavljala različna invalidska društva s svojimi programi in dejavnostmi

- 2. decembra 2013 je v prostorih MKC Slovenj Gradec potekala osrednja regijska proslava ob Mednarodnem dnevu invalidov, ki ga je organiziralo Društvo invalidov Slovenj Gradec. Slogan, pod katerim je proslava potekala, se je glasil: »Zrušimo ovire, odprimo vrata: VKLJUČUJOČO DRUŽBO ZA VSE«. Invalidi so namreč skupaj s starejšimi najbolj diskriminirana družbena skupina, ki se mora zaradi zagotavljanja svoje socialne varnosti in vključevanja v lokalno, nacionalno in evropsko družbeno življenje še posebej organizirati in uveljavljati svoje pravice, da si zagotovijo dostojno mesto v družbi. Toda le z aktivnim vključevanjem invalidov v načrtovanje in uresničevanje vseh državnih razvojnih programov, bodo prispevali k uveljavljanju človekovih pravic invalidov in s tem prispevali k izboljšanju pogojev življenja invalidov.
- Mestna občina Slovenj Gradec je v letu 2013 omogočila gojencem Dnevnega centra Ozara iz Slovenj Gradca letovanje v Fiesi s plačilom stroškov avtobusnega prevoza. Letovanje na morju je namreč pomemben del psihosocialne rehabilitacije udeležencev dnevnega centra, saj

sprememba okolja predstavlja njihov odmik od vsakodnevnih stisk in skrbi in jim omogoča nekaj dni sprostitve, kar dobro vpliva na njihovo počutje in duševno zdravje.

- Na ravni posameznik društev in organizacij so v letu 2013 potekali še številni občni zbori ter druge prireditve, ki so popestrile vsakdanjike invalidnih oseb.

Ukrep številka 31:

Invalidska društva in organizacije bodo tudi v prihodnosti poskušali sami čim bolj promovirati svoje delo in poslanstvo preko medijev, tiskanega gradiva ipd.

Vsa invalidska društva na področju občine razpolagajo z različnim informativnim materialom, s katerim seznanjajo širšo javnost o svojem položaju v družbi. Poleg tega pa se, kot smo že lahko prebrali v tem poročilu, tekom leta ob različnih prireditvah, jubilejih ipd. širši javnosti predstavljajo tudi preko medijev: televizije, radia, tiska, spleta ipd.

3. ZAKLJUČEK:

Invalidi smo s svojimi dejanji, tudi v letu 2013, pokazali in dokazali, da smo kreativen, kompetenten in uspešen soustvarjalec družbe, zato lahko upravičeno pričakujemo, da bo tudi lokalna skupnost upoštevala naša stališča o najpomembnejših problemih, s katerimi se soočamo v svojem vsakdanjem življenju.

Za lokalno skupnost je zelo pomembno, da v čim večji možni meri spoštuje pravice invalidov, da jim posveča zadostno pozornost in da skrbi za kakovostno vključevanje vseh skupin prebivalstva, tudi invalidov. Zaveza Mestne občine Slovenj Gradec je, da svoje napore namenja oblikovanju lažjih bivalnih pogojev za invalide in ostale ranljive skupine prebivalcev, pri čemer z doseženim še ne smemo biti zadovoljni.

Skupaj z lokalno skupnostjo se zavedamo, da je potrebno postoriti še marsikaj in vsi skupaj se trudimo po svojih najboljših močeh, da naloge iz akcijskega načrta izvršujemo v čim večjem možnem obsegu.

Pripravila:

Mag. Mateja Tajnšek, članica Sveta za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec

Svet za invalide pri Mestni občini Slovenj Gradec:
Stanislava Tamše, l.r.
Predsednica